

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglas po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni številni račun št. 11.400

Parola: Azija Azijcem!

Azijska nevarnost in evropska dolžnost

Vojna nevarnost, ki je strašila zadnja tri leta na azijskem vzhodu, je stopila letos spomladi nekako v ozadje, da si so pesimisti prerokovali, da bo prav ta pomlad najbolj nevarna. Toda s tem, da na Daljnem vzhodu niso pričeli pokati topovi, problemi še davno niso rešeni. Nasprotno, kopičijo se dalje in jih je vedno več. Polagoma postaja vsemu svetu očito, da si je Japonska zasnovala dalekosežne načrte, ki jih bo ali izvedla, ali pa bo izgubila svoj dominirajoči položaj. Tokio hoče postati središče vse azijske akcije, ki vstaja pod mogočnim geslom »Azija Azijcem!« Postati hoče gospodar usode stotin milijonov rumeno in rjavokozih ljudi, mongolskih, malajskih in indskih. To je te dni odkrito povedal japonskim časnikarjem neki japonski aktivni minister, ki je dejal, da evropske in ameriške velesile nimajo na Kitajskem ničesar iskati in morajo izginiti iz Azije.

Ta izjava, ki jo je povzročila angleško in ameriško podpiranje kitajske vlade, zalaganje s posojili za investicije in opremljanje z orožjem ter ostalim vojnim materialom, je vzbudila velik odmev v vsem svetovnem tisku. Tako v Ameriki in v Evropi so pravilno naglasili, da pomeni naposled odprte karte. Japonska je brez skrupulov povedala, kaj hoče, kaj je njen končni namen: zavladata nad Azijo! To pa pomeni odstranitev Rusije z Daljnega vzhoda in iz Sibirije, Anglije iz vzhodnih posesti, kolonij ter iz Indije, Amerike iz trgovskih postojank in Francije iz Indokine! Toda vse to prav gotovo še ni zadnji namen Japoncev, ki sanjajo o še veliko večjih ciljih, o absolutni oblasti na Tihem in morda tudi Indijskem oceanu. Znano je, s kakšno vztrajnostjo se bore Japonci za to, da bi jim Združene države Severne Amerike dovolile naseljevanje v pokrajinah ob Pacifiku, posebno v Kaliforniji; znano pa je tudi, da segajo celo že po obalah Južne Amerike in so se v Čilu zaradi nebržnosti čilske vlade že močno razmnožili. Veliki cilj Japoncev sta pa tudi Avstralija in Nova Zelandija, dočim se trgovsko uveljavljajo že zelo znatno vzdolž vse vzhodne afriške obale, posebno pa v Abesiniji. Mimo Japoncev se pa širijo v vzhodno Afriko tudi Indijci in Malajci. Poslednji poseljujejo že itak več stoletij tretji največji otok sveta, francoski Madagaskar.

Spričo vsega tega dobiva izjava japonskega ministra docela določen pomen in kliče vsej beli rasi svoj glasni memento! Izguba oblasti na Tihem in Indijskem oceanu bi pomenila za Evropo izgubo glavnih pozicij v svetu in vprašanje, kdaj bi postala še sama kolonija rumenih in rjavih Azijcev, bi bilo potem samo še vprašanje časa. Naj se je torej tudi vojna nevarnost na Daljnem vzhodu pomirila, problem je ostal, raste in bo raste. Vprašanje je le, komu v prilog poteka čas odganjanja rešitve? Danes je Japonska še več ali manj osamljena, da si ne manjka ne na Kitajskem ne v Indokini ne v Indiji posameznikov, ki jim je geslo »Azija Azijcem!« zelo mi-kavno in simpatično. Toda 99 odstotkov Kitajcev je vsaj zaenkrat proti Tokiu, že zaradi Mandžurije. Nastaja pa vprašanje: Kaj bo, če bo Japonska napravila tudi še iz drugih kitajskih pokrajin ali pa iz vse Kitajske Mandžurijo? V tem primeru bo to ogromno silo lahko organizirala tako, kakor jo bo hotela in kakor bodo zahtevali njeni nameni. Tedaj bi razpolagala s skoro 600 milijoni ljudi, to se pravi: z več kakor četrtino vsega človeštva na zemlji! In če bi se pridružila še Indija! Potem bi imela Evropa proti sebi polovico človeštva!

Morda se bodo zdela komu ta izvajanja preveč fantastična in pretirana. To sedaj tudi so, toda misliti ne smemo samo na danes, marveč tudi na jutri. Kar danes ni, se jutri lahko zgodi, kajti pogoj za vse to so tu! Tega ne smemo pozabiti. In če vemo, da je neka nevarnost vsaj teoretično mogoča, potem se je treba resno pobrigati za to, da se ta nevarnost ne razvije preko onih mej, v katerih je še premagljiva. Evropske velesile so skupaj z Ameriko storile doslej absolutno premalo, da bi zagotovile beli rasi za daljnjo bodočnost priborjene pozicije. Tu ne zadostuje, da grade Rusi utrdbе ob Amurju in v vzhodni Sibiriji, da utrjujejo Angleži Singapur, Američani Havajske otoke in Filippine in da krepe Francozi svoje pozicije v Indokini. Politika teh velesil je v Evropi lahko različna, v Aziji bi pa morala biti vedno enotna, pripravljena skupno braniti skupne interese. Kajti tu ne gre ne za Rusne ne za Angleže, Američane, Francoze, marveč za — belo raso sploh, gre za vso Evropo in belo Ameriko, ki brez kolonij, prekomorskih posesti in trgovskih postojank ne bi mogli živeti!

Španija pred revolucijo

Odstop Lerrouxove vlade — Spopadi po vseh mestih
Obsedno stanje nad vso državo — Ogorčenje proti predsedniku Zamori

MADRID, 26. aprila. Lerrouxova centrumovska vlada je zaradi tega, ker je predsednik republike Zamora podpisal dekret o amnestiji z omejitvami in ker je nastal spor med Lerrouxom in Zamoro, v celoti odstopila. Sem se je notranjepolitični položaj v Španiji tako poostiril, da je pričakovati nove revolucije. Odnosaji med levico in desnico so tako poostreni, da nihče ne ve, kaj se bo zgodilo v prihodnjih 24 urah. Položaj je še poslabšalo brez obzirno rovarjenje katoliškokonzervativnih monarhistov proti vladi, ki se čuti zaradi odprave monarhije najbolj oškodovani. Iz teh vrst je izšlo podkopavanje avtoritete republike, dočim so levičarski ekstremisti nezadovoljni s polovičarskimi socialnimi reformami in se prav tako divje bore proti vladi. Spopadi se vrste za spopadi, in kar se dogaja v Španiji zadnje tedne,

je začetek popolne anarhije. Vsemu temu se je pridružil sedaj še spor med Zamoro in Lerrouxom, ki so ga ekstremisti sprejeli kot znak za začetek revolucije. Včeraj so bili spopadi po vsej Španiji, ki so zahtevali več mrtvih in ranjenih. Vlada je proglasila nad vso Španijo obsedno stanje in pripravila vse vojaštvo za primer potrebe. Zamora je konfiriral vso noč s političnimi voditelji, ne da bi se z njimi sporazumel. Zdi se, da bi bilo še edino pametno, poveriti zopet Lerrouxu mandat za sestavo nove vlade, toda to je z ozirom na osebni spor med njim in predsednikom republike skoraj nemogoče. Ogorčenje proti Zamori narašča in slišijo se že zahteve, naj odstopi. Če se kriza takoj ne reši, bodo posledice nedogledne. Po sodbi vseh objektivnih opazovalcev je Španija pred splošno revolucijo.

Čudno manevriranje Amerike glede Japonske

VLADA ZDRUŽENIH DRŽAV SE NE PRIKLJUČI KORAKU ANGLIJE V TOKIU IN OSTANE LE OPAZOVALKA.

LONDON, 26. aprila. V tukajšnjih političnih krogih je vzbudila veliko senzacijo vest Reuterjeve agencije iz Washingtona o nekem sklepu ameriške vlade z ozirom na stališče napram Japonski. Službeni krogi iz Washingtona poročajo, da bo stališče vlade Zedinjenih držav z ozirom na objavo imperialističnih načrtov tokijske vlade povsem pasivno in da bo ameriška vlada samo nevtralen opazovalec dogodkov, ki se bodo razvijali na Daljnem vzhodu. Vlada Zedinjenih držav se uradno zaenkrat še neče pri-

ključiti koraku Anglije v Tokiu, marveč bo počakala na rezultat angleškega ukrepa in bo šele potem zavzela svoje stališče. Tukajšnji politični krogi so zaradi te vesti neprijetno presenečeni, ker bi to pomenilo, da se Zedinjene države iz nekih svojih posebnih interesov odmikajo akciji proti Japonski. Ta vest je še tem bolj čudna, ker je japonska vlada sporočila svetovni javnosti znane načrte o monopolu na Kitajsko zaradi pogajanj med Kitajsko in Ameriko o nekem večjem posojilu za vojne dobave Kitajski.

Francoski glasovi o Poljski

PARIZ, 26. aprila. Radikalni »L'Ouvrier« piše: »Velika Beckova teorija je, da ima Poljska svoj lasten politični sistem in da mora prevzeti posredovalno vlogo med vzhodom in zapadom. Zaradi tega je Poljska sklenila tudi pakt z Nemčijo in zato je popolnoma nemogoče, vsaj za nekaj let, da bi sklenila sporazum tudi s sovjeti, kar bi napravilo viš, kot da Poljska ne veruje Nemčiji. Rezultat Barthoujevega obiska je večje razumevanje prave moči Poljske in poljske psihologije. Francija se je prepričala, da Pilsudski ne bo nikdar uporabil poljsko-nemškega pakta za temelj bodoče poljske politike. Pustiti pa se morajo ob strani iluzije, ker politika, ki jo vodi Poljska, bo povzročila Franciji še velike skrbi.

FRANCOSKO NOTRANJE POSOJILO?

PARIZ, 26. aprila. Francoska vlada na merava v najkrajšem času razpisati notranje posojilo v višini 5 milijard frankov. Vlada meni, da je sedanje stanje na tržišču rentnih papirjev ugodno, ker so vsi papirji v zadnjem času porasli za 10 do 15 odstotkov. Uradno pa to zanikajo.

POGREBNA SEJA DUNAJSKEGA PARLAMENTA.

DUNAJ, 26. aprila. Gotovo je, da bo seja avstrijske poslanske zbornice sklicana 30. t. m. Na seji bo sprejeta nova ustava in bo parlament takoj nato razpuščen.

Blok Nemčija, Poljska, Madžarska?

BUDIMPEŠTA, 26. aprila. V včerajšnjem »Budapesti Hirlapu« je poljski publicist Studnicki napisal članek, v katerem pravi, da bo kmalu ustvarjen nemško-poljsko-madžarski blok, katerega namen bo varovati Evropo pred rusko nevarnostjo, kot druga naloga pa upostaviti skupne meje med Madžarsko in Poljsko. Studnicki trdi, da je njegovo mnenje popolnoma identično z mnenjem poljskih službenih krogov.

MUŠANOV V BUDIMPEŠTI.

BUDIMPEŠTA, 26. aprila. Bolgarski ministrski predsednik in zunanji minister Mušanov je prispel danes iz Rima sem in je bil pompozno sprejet. Zatrjuje se, da hočeta Italija in Madžarska pridobiti Bolgarijo za priključitev k zvezi Italija, Avstrija, Madžarska, h kateri bo baje pristopila kmalu tudi Poljska. Bolgarija se pa menda za to še ni odločila.

HABSBURŽANI SE ŽE VRAČAJO.

DUNAJ, 26. aprila. »Welt Blatt« poroča, da je nadvojvoda Evgen zaprosil salcburško vlado, a ta je zaprosila zvezo, za dovoljenje bivanja v Avstriji. Avstrijska vlada je nadvojvodi dovolila vrnitev iz Bazla v domovino. Naselil se bo v Gumpollzkirchnu. Nadvojvoda Evgen je imel v Werfenu pri Salcburgu svoj dvorec, ki ga je pa lani uničil požar.

Navdušen sprejem Barthouja v Pragi

FRANCOSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA SO SPREJELE OGROMNE MNOŽICE, POZDRAVIL PA GA JE PRVI DR. BENEŠ.

PRAGA, 26. aprila. Francoski zunanji minister Louis Barthou, ki je sinoči odpotoval iz Krakova, je prispel sem-kaj danes dopoldne ob 9. uri. Na kolodvoru so se zbrali k sprejemu zastopniki vlade in političnega življenja z dr. Benešem na čelu, kakor tudi diplomati in člani praške francoske kolonije. Ogromna pa je bila množica, ki je pričakovala francoskega državnika pred kolodvorom ter ga navdušeno pozdravila. Čuli so se gromoviti vzkliki Franciji, mali antanti itd. Po prihodu se je Barthou napotil v zunanje ministrstvo, kjer je najprej konfiriral z zunanjim ministrom dr. Benešem, kateremu je uvodoma poročal o svojem obisku na Poljskem. Po konferenci z Benešem bo obedel pri predsedniku republike Masaryku, popoldne bo pa položil venec na grob neznanega vojaka. Vsi današnji praški listi objavljajo

uvodnike o Barthoujevem obisku in o pomenu njegovih konferenc s češkoslovaškimi vodilnimi državniki, naglašajoč neomajno zavezništvo in prijateljstvo med Francijo in Češkoslovaško. Barthou bo razpravljal v Pragi o vseh aktualnih vprašanjih, razorožitvi, Nemčiji, mali antanti, Podonavju, zlasti z ozirom na Avstrijo itd.

AMERIŠKE POMORSKE VAJE.

NEW YORK, 26. aprila. Operacije pri prehodu atlantske flotile iz Pacifika skozi Panamski kanal so pospešene. Ameriška admiraliteta hoče namreč ugotoviti, če je mogoče spraviti vso atlantsko flotilo iz Atlantika v Pacifik v 24 urah in ne v času 3 dni, ki je bil doslej zato potreben. Če bo omenjena operacija uspela, bo najbrže sklenjeno, da se umakne atlantska flotilja v Atlantik, odkoder jo bo v najkrajšem času premestiti nazaj na Pacifik.

Dnevne vesti

Novi profesorici. Na zagrebški višji pedagoški šoli sta te dni napravili profesorski izpit z odličnim uspehom ge. Jozica Tončičeva in Katinka Rihardova obe iz Maribora. Čestitamo!

Nov stolni dekan. Z apostolskim pismom je imenoval papež stolnega kanonika in vodjo mariborskega bogoslovja g. dr. Franca Cukalo za dekana lavantinskega stolnega kapitla.

Iz kaznilniške službe. Za honorarnega kaznilniškega zdravnika je imenovan zdravstveni inspektor dr. Ivan Jurečko; iz Požarevca sta premeščena v Maribor paznika služitelja Veselin Stankovič in Svetozar Masič, kot paznik dnevničar pa Svetislav Radovanovič; na novo je imenovan za paznika dnevničar Svetislav Blagojevič. V Vrbičice, iz Kikinde pa je v Maribor premeščen Julij Križ, iz Maribora v Kikinde pa Vladimir Vitas.

Poroke. V mariborskih cerkvah so se zadnje dni poročili: Anton Pust, ključavničar drž. železnic in Roza Horvatova, tkalka; Friderik Indest, strojni delavec in Marija Praprotnikova, kuharica; Leopold Špes, mesarski mojster in Marija Slančeva, hči posestnika; Ivan Frangež, tkalec in Marija Vidovičeva, predica; Matija Majhenič, občinski delavec in Pavlina Vračkova, gospodinja; Anton Filipič, pekovski pomočnik in Marija Šparovčeva, kmetska hči; Jakob Aršič, železničar in Lidija Pötzlova, tkalka; Fr. Vidovič, delavec in Marija Dužičeva, sobarica; Franc Safarič, čevljarški pomočnik in Rozalija Roranova, želarska hči. Bilo srečno!

»Lira in harpa« slovito vokalno instrumentalno delo francoskega komponista Saint-Saensa, ki ga izvaja Glasbena Mafica na svojem koncertu 2. maja, je alegorijska pesnitev o mladem poetu, Viktor Hugo nam v tej svoji odi slika duševno razpoloženje mladega pesnika, ki se v začetku svojega umetniškega delovanja ne more odločiti, po kateri poti naj krene. Dorasel je pod vplivom grške antike in krščanskega estetskega sveta. Lira kot izrazito glasbeni instrument starih Grkov, je predstavljateljca njihove kulture in njihovega svetovnega nazora, harpa starih Hebrejcev pa predstavlja duhovno izraelsko-krščansko kulturo. Zato sugerira lira pesniku brezskrbnost in vsestransko uživanje in ga uči, naj se ne zmeni za brige in težave sočloveka. On, pesnik je enak bogovom in njegov duh mora imeti prost polet in svobodno pot. Harpa mu nasprotno govori o ljubezni do bližnjega in o dobrih delih v njegovo korist in mu svetuje, naj svoje darove posveti blagru celokupnega človeštva. — Končno se pesnik odloči tako, da črpa iz duhovnih dobrin grške antike »ob Pindovem odmevu« in da se usmeri po pridobitvah izraelsko-krščanskega sveta na področju etike in estetike (poje himno Karmelu!).

Češki gospodarstveniki v Mariboru. Te dni je prispela v Maribor skupina članov gospodarske sekcije Českoslovaško-jugoslovanske lige iz Brna, ki je namenjena na poučno ekskurzijo po Jugoslaviji. Češki gospodarstveniki so se sestali v Mariboru na prvem informativnem sestanku z gospodarsko sekcijo mariborske jugoslovanske českoslovaške lige. Želeli je, da bi lige, ki idealno delajo na zbližanju bratskih slovanskih narodov, tudi gospodarskemu zbližanju posvečale primerno pažnjo.

Združenje brivcev in irizerjev obvešča vse občinstvo in svoje člane, da bodo brivnice in damski česalni saloni odprti počenši s 1. majem ob sobotah do 20. ure zvečer, od nedeljah pa od 7. do 11. ure dopoldne. Brivnice in česalni saloni bodo ob ponedeljkih dopoldne zaprti do 17. ure. To spremembo je uprava združenja odredila na podlagi želji občinstva in v smislu banovinske odredbe o odpiranju in zapiranju obratov in da bo uvedena enotnost glede odpiranja in zapiranja brivnic in damskih česalnih salonov, česar doslej ni bilo.

Tekmovanje za svetovno šahovsko prvenstvo. V Freiburgu se je odigrala 8 partija med dr. Aljehinom in Bogoljubovom, ki se je končala v 64 potezi remis.

Seja županske zveze. V soboto 29. tm. sklicuje županska zveza sejo širšega odbora, ki bo razpravljala o važnem vprašanju javnih del v dravski banovini.

VI. pedagoški teden Pedagoške Centrale v Mariboru. Od 30. aprila do 5. maja tega leta priredi Pedagoška centrala svoj IV. pedagoški teden, ki je namenjen poglobitvi domače vzgoje. V docela izpremenjenih razmerah je treba uveljaviti preizkušene izsledke znanstvenega in praktičnega pedagoškega udejstvovanja. Vrh tega se je pokazala živa potreba, da si v teh težkih časih poiščeta dom in šola skupne smernice ter da iščeta v iskreni vzajemnosti skupna pota za uresničenje svojih namer, vzgojiti naraščaj, ki bo sposoben in voljan, se plo donosno udeležiti v sestavi družbe in življenja. Zato vabi Pedagoška centrala vso vzgojno zainteresirano javnost, da v čim večjem številu obiskuje predavanja, ki bodo od ponedeljka 30. aprila do sobote 5. maja, vselej ob 20. uri v veliki kazinski dvorani. Na sporedu so sledeča predavanja: Ponedeljek 30. aprila: dr. L. Poljanec: Svoboda in avtoriteta v vzgoji; torek 1. maja: Matija Senkovič: Otok in knjiga; sredo 2. maja: A. Koprivc: Sport in vzgoja; četrtek 3. maja: Josipina Mlinaričeva: Dekliška vzgoja; petek 4. maja: Franc Martinc: Izbera poklica; sobota 5. maja: Gustav Šilih: Nova pota roditeljske vzgoje.

Dečji teden. Pretekli ponedeljek je bila v mestni posvetovalnici pod predsedstvom podžupana g. Golouha seja mariborskega mladinskega sveta, na kateri so obravnavali razna pereča vprašanja. Ker se na poziv banske uprave za prevzem sirot v Mariboru ni nihče odzval, bo mestna občina ponovno apelirala na dobra srca, naj bi se usmili revnih otrok. Mladinski svet je med drugim tudi sklenil prirediti v času od 6. do 12. maja dečji teden. Izvoljen je bil poseben odbor, v katerem so predstavniki Rdečega križa, šolstva, Društva za zaščito otrok in Slovenskega ženskega društva. Ob tej priliki bo v mestnem parku koncert, združen z nabiralo akcijo. Tudi so na seji razpravljali o letošnjih počitniških kolonijah na Pohorju in na morju in o raznih vprašanjih dečjih zavetišč in vzgojevalnic za pokvarjeno mladino.

Razstava vajenskih in pomočniških del. Prireditveni odbor opozarja obrtniški naraščaj, da morajo biti dela za razstavo do 15. maja t. l. končana in v dneh 16., 17. in 18. maja dostavljena na razstaveni prostor. Vsa nadaljnja navodila, kakor tudi navodila glede otvoritve, bodo sproti objavljena v listih.

Na predavanju o gornjem Jadranu, ki bo v Mariboru 30. t. m. ob 20. uri in 1. maja t. l. ob 17. uri v Ljudskem vseučilišču, bo govoril g. ravn. Putnika. Vrganin iz Sušaka o naših otokih in o našem divnem Primorju. Opisal bo Sušak, Bakar, Kraljevico, Crikvenico, Selce, Novi, Senj, Jablanec, Rab, Pag, Baško, Aleksandrovo, Krk, Malinsko, Omišalj in Vrhnika. Opisal bo našo jadransko obalo, obrazložil in s skioptičnimi slikami, katerih je nad 100, pokazal vse kulturno-historične vrednote našega Primorja in vseh navedenih mest, seznanil bo poslušalce z življenjem in običaji na otokih, posebno z ozirom na kopalno sezono in bo v bežnih obrisih obrazložil arhitekturo, slikarstvo in kiparstvo. Obisk tega nad vse važnega in zanimivega predavanja vsakomur priporočamo.

Pokalni šahovski turnir v kavarni »Jadransko«. Sinoči se je pričel v kavarni »Jadransko« največji domači šahovski turnir. Za prvenstvo se je srečalo na 16 deskah 32 igralcev, članov tukajšnjih klubov SK Železničarja, »Triglava«, UJNZB in Mariborskega šahovskega kluba. Turnir je otvoril podžupan g. Rudolf Golouh s primernim nagovorom na zbrane igralce. Prvi večer tekmovanja se je končal z naslednjimi rezultati: Mariborski šahovski klub je zmagal nad SK Železničarjem z 8:0 »Triglava« pa je premagal UJNZB z rezultatom 4:3 (1 partija ni bila do konca odigrana in se bo nadaljevala prihodnje dni). Prihodnje kolo se bo odigralo v sredo 2. maja v kavarni »Jadransko«.

Prošnja. Revna delavska vdova s sedmimi nepreskrbljenimi otroki, ki je zaradi bolezni morala v bolnišnico, prosi usmiljena srca, naj ji blagovolijo priskočiti na pomoč s kakršnikoli darom v denarju ali blagu. Darove sprejema uprava »Večernika« v Gosposki ulici 11.

Vozne olajšave. Zagreb: Zagrebški sejem 28. aprila do 7. maja. Polovična vožnja 26. aprila do 12. maja. Legitimacija Din 30. Beograd: Prva železničarska razstava 30. aprila do 7. maja. Polovična vožnja za vse udeležence v času od 29. aprila do 8. maja. Prekinitev vožnje ni dovoljena. Zagreb: Razstava in sejem vina 5.—7. maja. Polovična vožnja 3. do 9. maja. Avstrija: Po nepretrganem 7-dnevem bivanju v vseh krajih Avstrije v času od 1. aprila do 30. junija, 60% popusta pri povratku. Potovanje se lahko izvrši direktno, z ovinkom ali v smislu krožnih potovanj. Trst: »Junij v Trstu« 24. maja do 8. avgusta. 70% popust na italijanskih železnicah. Budimpešta: Mednarodni sejem 4.—14. maja. Polovična vožnja 27. aprila do 22. maja, znižan vizum a pengő 2.50. Legitimacija Din 50. Poznanj: Mednarodni sejem 29. aprila do 6. maja. 25% znižana vožnja. Pariz: Sejem 9. do 24. maja. 50% znižana vožnja v Franciji, v ostalih državah 25%. Vse nadalnje informacije, preskrba vozovnic, legitimacij, viz in valut pri »Putniku«, Maribor, Aleksandrova 35, Tel. int. 21-22.

Zborovanje JČ lig v Beogradu ne bo v nedeljo 29. tm., kakor smo najavili, pač pa 12. in 13. maja.

Pomočniški odbor opozarja vse članstvo na današnje zborovanje v dvorani Delavske zbornice, zaradi nove naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin. Radi važnosti se naj vsak zborovanja udeleži.

Javni letni nastop Sokola I bo v nedeljo, 6. maja na letnem telovadišču v Koseskega ulici. Letos se Sokol I posebno skrbno pripravlja na svoj nastop, zato opozarjamo nanj že danes. Po nastopu bo, kakor običajno, zabava.

Sokol Maribor III prosi najvljudneje vse one, ki so prejeli prošnje za tombolske dobitke, da bi jih čimprej izročili, ker je tombola že 6. maja.

Strašna družinska tragedija. V Šiški se je sinoči pripetila strašna družinska tragedija, ki je pretresla tudi vso prestolnico Slovenije. V popolni duševni zmedenosti je poštni uradnik Mirko Löske, uslužben pri ljubljanski pošti, zaklal svoje 3 otroke, 7letno Marinko, 5letno Lejo in 2 leti starega Mirka. S starim vojaškim bajonetom jim je razrezal vratove. Otroci so bili pri priči mrtvi. Po groznem dejanju se je umil in preoblekel ter šel svoji ženi nasproti, ki je tudi uslužbena pri pošti. Vedel se je, kakor bi se nič ne zgodilo in je svojo ženo spremljal mirno do doma, kjer je že bila policijska komisija in kjer je bilo zbranih mnogo ljudi. Stražniki so nesrečnega moža takoj aretirali in ga odgnali na policijo. Vse zunanje okolščine in njegovo vedenje na policiji kaže, da je Löske izvršil strašno dejanje v popolni hipni duševni zmedenosti.

Našemu podjetniku se bo nudila prilika, da bo na veliki poučni reklamni razstavi, združeni z razstavo jugoslovanskih plakatov, ki bo prirejena v okviru letošnjega spomladanskega veleseja v Ljubljani, presodil, ako in v koliko se poslužuje modernih propagandnih in reklamnih sredstev za uveljavljanje svojega podjetja in svojih izdelkov. Tu bo nazorno prikazano, kako se posamezna podjetja in izdelki uspešno uveljavljajo v drugih modernih trgovskih državah in v čem naši gospodarji zaostajajo v reklamni za tuji. Razstava bo trajala od 30. maja do 10. junija t. l.

Radio Ljubljana. Spored za petek 27. tm. Ob 11: šolska ura; otroške pesmi, poje mladinski pevski zbor; 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, plošče; 18: radio orkester; 18.30: predavanja o sodobnih problemih socialne politike; 19: francoščina; 19.30: izleti za nedeljo; 20: prenos iz Zagreba; 22: čas, poročila, lahka glasba.

Grajski kino. Od danes dalje triumf filmske umetnosti, veseli velefilm »Ljubim te« z Annabello in Al. Prejeanom v glavni vlogi. Pripravi se »Pesem z neba«.

Kino Union. Od danes dalje izborna veseloigra »Hladna devica« z Lucijo Englišchevo, nepozabljivo (Nedolžnost z dežele). Film humorja, zabave in smešne vsebine.

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en-do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

Narodno gledališče

REPERTOAR

Četrtek, 26. aprila. Zaprto.

Petek, 27. aprila. Zaprto.

Sobota, 28. aprila ob 20. uri »Stari grehi«.

Premiera. V korist Združenja gledaliških igralcev.

Nedelja, 29. aprila ob 15. uri »Vijolica z Montmartra«. Gostovanje gđ. Erike Družovičeve.

Igralci za svoj pokojninski fond. V soboto, 28. tm. uprizore mariborski igralci za svoj pokojninski fond zabavno veseloigro »Stari grehi« v režiji J. Koviča. Prosimo vse abonente in ljubitelje gledališča, da nagradijo poštenu trud igralcev med sezono s tem, da polnoštevilno obiščejo predstavo, katere čisti dobiček je namenjen za tako važno igralsko ustanovo. Vstopnice so na razpolago pri gledališki blagajni.

»Vijolica z Montmartra« popoldanska predstava. Najuspelejšo opereto poslednjih sezon, nad vse privlačno »Vijolico z Montmartra« uprizore v nedeljo, 29. tm. prvič kot popoldansko predstavo. Tudi pri tej uprizoritvi gostuje v naslovni vlogi gđ. Erika Družovičeva, odlična članica zagrebške opere, ki je opereti pripomogla do tako sijajnega uspeha.

Pri boleznih želodca, črevesja in prebaviljanja privede uporaba naravne »Franz Josefove« grenčice prebavne organe do rednega delovanja in tako olajša tok hranilnim snovem, da preidejo v kri. Zdravniška strokovnjaška izvedenja poudarjajo, da se »Franz Josefova« grenčica zlasti koristno izkaže pri ljudeh, ki se malo gibljejo. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zveznim strelskim družinam na znanje. Uprava strelskega krožja opozarja vse strelske družine, da se dobijo odsele naprej tarče in lepki pri puškarih: M. Čutičevi vdovi, Slovenska ulica in Josipu Strnadu, Aleksandrova cesta. Cena tarče je Din 1.50, zavojček nalepkov, 1000 belih in 500 črnih pa Din 20.—

Orožje ni za otroke. Včeraj popoldne se je v Račah pripetila 15-letnemu posestnikovemu sinu St. Rajšpu hujša nezgoda, ki le na srečo ni bila smrtna. Ko je bil Štefan sam v sobi, je vzel nabito flobertovko in z njo ravnal tako neprevidno, da se je sprožila. Krogla mu je razmesarila levo roko. Mladenič je moral iskati zdravniške pomoči v mariborski bolnišnici.

Novi požari. Pred dnevi je gorelo v Podovci in v Framu. V Podovci je ogenj uničil gospodarsko poslopje posestniku Gselmanu in mu povzročil nad 20.000 Din škodo. V Framu pa je nastal ogenj v hiši posestnika Franca Štancerja in jo vpepelil do tal. Štancerju je zgorel ves živež, vse gospodarsko orodje in trpi nad 30.000 Din škode. V Vosku pri Sv. Marijeti ob Pesnici je včeraj dopoldne začelo goreti v gospodarskem poslopiju posestnika Liningerja. Na kraj požara so pohiteli tudi mariborski gasilci. Škoda znaša okrog 20.000 Din. Na Rakovnici pri Karlovcu pa je nastal ogenj v skladišču karlovške mestne občine, kjer je imela neka družba ogromno zalogo orehov. Vsa zaloga, nad 30.000 kg orehov, je popolnoma zgorela. Zgorelo pa je tudi skladišče lesa, več vagonov stavbnega materiala, ovsa, sena in slame. Škoda je milijonska.

Nova banska palača za 20 milijonov Din. V Novem Sadu začno graditi palačo banske uprave, ki bo veljala 20 milijonov Din.

Službeni list banske uprave dravske banovine z dne 21. aprila objavlja med drugim: Uredbo o izpremembi in dopolnitvah uredbe o pavištranju potnih stroškov šumarskih uslužbencev; izpremembe uredbe o draginskih dekladah državnih uslužbencev; izpremembe in dopolnitve uredbe o draginskih dokladah državnih upokojencev; odločbo o prejemkih urad. pripravnikov in pogodbenih uradn.; odločbo o velikosti nagrade dnevničarjev in honorarnih uslužbencev; pravilnik o uvozu in tranzitu živin rastlin, grmičja, okrasnih rastlin, potaknjencev, neodreznega cvetja, krompirja, čebulic, sadnih in drugih plodov; oprostitve javnih ustanov od plačila občinskih taks; razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave iz »Službenih Novin«.

Zadružna misel prodira vedno globlje v naše gospodarstvo

Občni zbor Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Mariboru

Mariborska Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev je imela preteklo nedeljo dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma svoj 13. redni letni občni zbor, ki ga je vodil predsednik upravnega odbora g. Anton Reher. Občnega zbora se je udeležilo veliko število zadružnih članov, navzoči pa so bili tudi zastopniki drugih nabavljalnih zadrug, med njimi dr. Dolničar in prof. Voglar iz Celja ter predsednik Zveze nabavljalnih zadrug g. Miloš Štibler iz Beograda.

Poročilo upravnega odbora je podal predsednik in izvajal, da se zadružništvo državnih uslužbencev v naši državi povoljno razvija in igra danes v zadružnem življenju našega naroda pomembno vlogo. Pri tem razvoju tudi mariborski državni uslužbenci niso zaostali. Mirno lahko trdimo, da so temelji za zadružništvo tudi v Mariboru že položeni in je treba samo še zgraditi stavbo, ki je noben vihar ne bo porušil. Kljub vidnim uspehom pa še vedno nekateri državni uslužbenci niso včlanjeni v zadrugi in se ne poslužujejo njenih ugodnosti. Zato je naloga vseh zadružnih članov, da s primernim poukom tudi take, ki stoje ob strani, privabijo v zadružne vrste. Nikdar niso bile za državne uslužbenke tako potrebne strnjene vrste, kakor prav dandanes, ko se na vseh koncih in krajih bije boj proti mlademu zadružništvu, ki je poglaval v zadnjih letih globoke korenine in je pot k gospodarski osamosvojitvi posameznih slojev naše države.

Uprava zadruge je organizirala dostavo blaga na večkratno prošnjo tamkajšnjih državnih uslužbencev tudi v Dravski dolini do Dravograda. Po sklepu lanskega občnega zbora se je preselil manufakturni oddelek v 1. nadstropje, pisarna pa v zadružno dvorano. Izkazalo se je, da je bilo to nujno potrebno zaradi povečanja manufakturne zaloge, ker se je na ta način more nuditi zadružnim članom večja izbira blaga. V pretekli poslovni dobi se je promet povečal za okrog 20 odstotkov napram lanskemu. Zaloge blaga se je povečala za 400.000 Din, in so s tem narasli tudi nekoliko upravnih stroški. Članom se je vpisal blagajniški skonto že pred zaključitvijo bilance, in sicer 4 in pol ter 5 in pol odstotka. Če bi se dobropis ne bil izvršil, bi znašal račun zadružnikov koncem leta 2 milijona 450.000 Din, tako pa se je vrnilo članom, vključno vrnitev v fond za članske namene, 860.000 Din. Rezervni fond je narasel za 720.000 Din. Rezervni fond je največje jamstvo za obstoj zadruge, in če bi tega ne imela, bi

nikakor ne mogla nuditi članom tako izdatnih ugodnosti in koristi. Zadruga je lani izplačala iz fonda za članske namene v 86 smrtnih primerih članov in njihovih svojcev nad 88.000 Din in v 70 primerih za račun prispevkov po 2 Din za primer smrti okrog četrte milijona. Temu fondu posveča zadruga posebno pažnjo, ker si je svesta, da zadružna ideja tudi v takih primerih lajša bedo.

Odplačevanje računov članov vsak me sec je precej redno. Zavedajo se, da tudi zadruga v hudih gospodarskih razmerah potrebuje svoj denar, da lahko pravečasno izpolnjuje svoje obveznosti. V Mariboru je konkurenca tudi v speceriji precej velika in zaradi tega tudi trgovci nimajo rožnatih tal. In prav zaradi tega ne drži trditev trgovstva, da ga uničuje zadruga, marveč si dela trgovstvo hude čase samo zaradi brezvestne konkurence v lastnih vrstah. Od čistega dobička se je dalo rezervnemu skladu 40 odstotkov, pokojninskemu skladu za uslužbenke 5 odstotkov, skladu za kulturne in humanitarne namene 5 odstotkov, skladu za članske namene 12 odstotkov, za nagrajevanje uslužbencev, upravnemu in nadzorstvenemu odboru pa po 5 odstotkov. Ostanek dobička se je razdelil in vrnil zadružnikom.

Poročilo nadzornega odbora je nato podal prof. Škof. Iz njegovega poročila posnemamo, da je upravni odbor zadruge vršil svojo nalogo z verno in ljubeznivo ter je prav temu pripisoval lepe končne uspehe v teh kritičnih časih, ko vsi stanovi in vse ustanove tarnajo o krizi. Člani nadzornega odbora so sproti pregledovali zadružne knjige, listine, vrednostne papirje in blagajno ter našli vselej vse v najlepšem redu. Vzorno so zaključene vse polletne in letne bilance. Koncem poslovnega leta je zadruga štela 3.205 članov z enakim številom deležev. Aktiva je znašala 8 milijonov 465.987 Din, poslovni prihodek pa 386.197 Din.

Nato je pozdravil občni zbor predsednik Zveze nabavljalnih zadrug g. Miloš Štibler, ki je med drugim dejal: »Če smatramo zadrugo za venec cvetja, potem moramo smatrati mariborsko zadrugo za najboljši cvet v tem vencu. Namen nabavljalnih zadrug je znanjšati izdatke, in to v korist zadružnikov. Neupravičeno je torej zahtevati, naj se zadruga obdavči tako, kakor privatna trgovina. Neki minister, prijatelj zadružništva, je imel prav, ko je izjavil, da je naše gospodarstvo lahko ponosno na take zadrugo, ki jih tudi davki ne bodo uničili.« Zelo pohvalno se je govornik izrazil o-

pravi in je še posebej pohvalil predsednika zadruge g. Reherja, ki je znan kot odličen zadrugar po vsej državi.

Pri razpravi o raznih predlogih se je razvila živahna in dolgotrajna debata, v katero je poseglo več govornikov. Več predlogov v korist zadruge in zadrugarjem je bilo z velikim odobravanjem in soglasno sprejeto. Pri volitvah nekaterih članov v upravni odbor so bili izvoljeni: Jože Purkhart, upokojeni šolski upravitelj, Anton Brandner, vodja socialno političnega urada, Anton Faganeli, učitelj, in višji poštni kontrolor Matko Kumer. V nadzorstvo pa so bili izvoljeni: Peter Žlahtič, policijski podnadzornik, Jože Malenšek, učitelj in Anton Ogorelec, upokojeni nadučitelj. Občni zbor je trajal nepretrgoma nad 5 ur. Ko so bile vse točke dnevnega reda izčrpane, je predsednik zaključil lepo uspešno zborovanje mariborskih zadrugarjev s pozivom: »V zadružništvu je moč!«

Zaposlitev tujih delavcev. Povodom tožbe neke tvrdke na Državni svet proti rešitvi ministra za socialno politiko in narodno zdravje, s katero je minister tej tvrdki odklonil dovoljenje za zaposlitev tujega delavca na temelju določbe zakona o zaščiti delavcev, je Državni svet zavrnil tožbo tožeče tvrdke iz sledečih razlogov: Po čl. 103 zakona o zaščiti delavcev je ministru prepuščeno, da po svoji oceni izdaja svoje rešitve v pogledu izdajanja dovoljenj za zaposlitev delavcev, ki niso naši državljani. Proti takim rešitvam ni dopustna pritožba na Državni svet v smislu določbe čl. 19, točka 3 zakona o upravnih sodiščih in Državnemu svetu z dne 27. oktobra 1922. O tem se obveščajo vse zainteresirane tvrdke na področju banske uprave dravske banovine s pristavkom, da so zadevne rešitve ministra socialne politike in narodnega zdravja definitivne in proti njim niso dopustne pritožbe na Državni svet.

Jugoslavija zahteva od Avstrije uvozne kontingente. Na podlagi klavzule o največji ugodnosti je jugoslovanska vlada zahtevala, da prizna Avstrija Jugoslaviji isti letni uvozni kontingent za jaja, kakor ga je priznala Poljski. Obenem je jugoslovanska vlada opozorila dunajsko vlado, da ne velja za jugoslovansko pšenico isti preferencial kot za madžarsko.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 11,2 stopinj C nad ničlo, minimalna temperatura je znašala 9,8 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 16,8 stopinjah 732,3, reduciran na ničlo pa 733,3; relativna vlaga 92; vreme je oblačno; od večeraj na danes je padlo 6,9 mm dežja. Vremenska napoved pravi, da se bo vreme zboljšalo.

Iz življenja naših pridobitnikov

Zborovanje okoliških trgovcev.

V nedeljo 22. t. m. popoldne se je vršil redni letni občni zbor trgovskega združenja za oba mariborska podeželska okraja. Zboru je predsedoval predsednik združenja g. Janko Kostajnske. Zborovalci so napolnili veliko dvorano in deloma tudi lovsko sobo hotela »Orel«. Mnogoštevilna udeležba je časten dokaz discipliniranosti in zavednosti članstva. To je tudi predsednik ugotovil v svojem otvoritvenem nagovoru, ko je pozdravil navzočo zastopnika ZTOI g. dr. Plessa in obrtnozadružnega nadzornišstva g. Založnika. Združenje je štelo koncem poslovnega leta 327 članov, 101 pomočnika in 31 vajencev. Število članov je padlo za 79, število pripadnikov za 18. — Denarni promet je izkazan z vsoto 126.270 Din. Za tekoče leto se je odobril proračun z zneskom 48.800 Din, ki se bo kril z isto članarino kakor lansko leto.

Zanimivo je, da znaša v tem združenju število trgovin z mešanim blagom in branjarij 60% vseh včlanjenih obratov. Združenje vzdržuje svojo posebno gremialno šolo, v katero pohajajo vajenci zaradi posebnih razmer v poletnih mesecih od aprila do oktobra. Ker pa število vajencev v zadnjih letih močno pada, je tudi nadaljnji obstoj šole postal vprašljiv. Združenje je v preteklem letu izdalo za svojo šolo okrog 9000 Din.

V imenu Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je pozdravil zborovalce g. dr. Pless, ki je v jedrnatih besedah naslikal današnji položaj trgovstva v državi, posebno v dravski banovini in očrtal boj, ki se je vršil v zadnjih mesecih z ozirom na noveliranje davčnega in taksnega zakona. Zborovalci so pri tej priliki burno pritrdjevali in izražali svojo hvaležnost narodnemu poslancu in zborničnemu generalnemu tajniku g. ministru Mohoriču. Skupščina je ob koncu zborovanja sklenila soglasno, da se ima vsakomur, ki bi odjemalcem delil ob Novem letu koledarje, naložiti redovna globa 2000 Din, tistim članom pa, ki bi opustili zaračunavanje računске takse kupcem, globa v znesku 50 Din, odrosno 100 Din.

Združenje se bo borilo z vsemi dopustnimi sredstvi za to, da bodo tudi člani iz obmestnih občin smeli v bodoče ob nedeljah odpirati svoje trgovine. Končno je predsednik ob izredno živahnem pritrdjevanju v ostrih besedah obsodil umazano konkurenco in zagotovil tudi v bodoče zatirati vsak pojav nelojalnosti med članstvom. Zborovanju je prisostvovala delegacija Slovenskega trgovskega društva pod vodstvom g. Feldina, ki je v pri srčnih besedah izrekel okoliškim trgovcem pozdrav društva.

Ferdinand Osendowski:

Svatbeni običaji v džungli

Na levem bregu Jeniseja živijo abakanski Tataři svoje nomadsko življenje. To je mešano plemo, sestavljeno iz preostankov raznih mongolskih ljudstev, ki so to stepe prepotovali in pustili tu mnogo svojih soplemenjakov. Abakanski Tataři so nepristopni vsaki civilizaciji in imajo še danes kulturo, ki izhaja iz 13. in 14. stoletja, torej iz dobe, ki je imela izrazit in trajen vpliv na socialne in državne prilike vse Azije. Tu prevladuje »džingis« ali takozvani stepski zakon, pomešan s predpisi korana.

Rodbinsko življenje ima povsem one oblike, ki so značilne za bojovita plemena, pri katerih je žena le predmet sle. Ni čislana zato, ker nomadski vojak, ki jutri lahko pade v boju, ne želi nikakih družinskih vezi kakršnekoli trajnosti. Ženo ima danes in hoče, da jo jutri zapusti brez obžalovanja in brez spomina nanjo; in če mora bežati pred sovražnikom, jo bo celo zabodel z nožem, samo da prepreči, da ne pride v roke svojih zasledovalcev. Če pa poteka življenje mirnejše, smatra ženo le za delavko. Silijo jo k delu od ranega jutra do poznega večera in ji odreka vsako duševno naklonjenost in spoštovanje. To pomanjkanje prave ljubezni in spoštovanja ponižuje ženo v služabnico in sužnjo.

Tatar si izbere izmed hčera svojih znančev ženo po orientalski navadi, pa

ne razodeno nikoli dekletu samemu svojih namenov glede poroke in niti ne govori z njo. Pošlje samo darila njenemu očetu, ki mu reče snubač:

»Moj kuna bo jezdil jutri ob solnčnem vzhodu okoli tvoje jurte in bo vrgel na tla zavozlan jermen.«

»Sporoči tvojemu kunuku,« odvrne oče ali brat, »da je tat in ga bo krogla gotovo pogodila, če se bo pri solnčnem zatonu še enkrat približal našemu šotoru.«

Potem izroči po šegi predpisanem pogovoru snubač darove zase in za svojega prijatelja. Mladi Tatar jezdil, izpolnjuje svoj sklep, okoli jurte in vrže na tla jermen, zadržan v vozlu. Pred solnčnim zahodom zvežejo starši dekletu roke in jo pustijo pokrito s tančico samo v stepi. Pri solnčnem zahodu prijaše mladi mož, posadi deklo na konja in jezdil k šotoru njenih staršev. Pri tej ceremoniji mora biti jako oprezen in spreten ter mora znati konja dobro brzdati.

Ko pride do taborišča, ga opozori nase oče ali najstarejši brat deklice z varnostnim klicem in ustrelji na roparja tako, da meri od spredaj natančno v glavo konja. Če jezdlec presliši klic ali če ne zna konja v hipu obvladati, ga lahko zadene krogla. To se sicer ne dogaja redko, čeprav iz drugih vzrokov. Če je nevestin oče star in nima sina, naroči enemu izmed hlapcev, da strelja na ženina.

Večkrat pa je tak hlapec zaljubljen v hčer svojega gospodarja in upa, da postane s tem, če se poroči z njo, prost sin stepe. Če pa se mu zdi njegov up ogrožen, strelja od strani in opusti varnostni klic. Če strel pogodi in pade venčin s konja, oživi v srcu tlačana novo upanje. Skoči k dekletu, ji razveže jermena s členkov in ji šepeta besede nagonke ljubezni, ljubezni, ki je nebrzdana kakor narava v stepi.

Če pa se ženinu posreči pripeljati svojo izvoljenko do lastnega taborišča, jo tam odloži, med tem ko ostane sam na konju ter jo pelje ob jermenu okoli šotoru. Potem ji prereže voz in jo popelje v njen novi dom. Prvi obred je s tem končan. Drugi dan pošlje mladi par staršem poročno dačo, ki obstoji iz živine, denarja ali drugih daril, kakor je bilo s starši dogovorjeno.

Take poroke, kjer se upoštevajo le želje moža, žena pa je brezpogojno prepuščena svoji usodi, so vzrok pogostih tragedij v stepnem življenju. Znano je, da so samomorji med temi nesrečnimi tatarskimi ženami zelo pogosti. Gode pa se še druge žalostne prijetosti, če začne brsteti v srcu žene ljubezen in se z njo vzbudi tudi ljubosumnost, divja in brezobzirna, kakor stepe s svojimi strašnimi viharji. Tamkajšnje žene poznajo skrivnost, kako se pripravljajo strup iz semen trobelike in gazamovih korenin, tajnostne rastline, ki je redka in draga. Da lahko plačajo njeno ceno, gredo žene celo tako daleč, da postanejo tatice in po-

krađejo najdražje konje iz zrebčarn svojih mož. Šamani, takozvani zdravniki, pomagajo razočaranim ženam in pripravljajo na podlagi poznavanja zdravilnih in strupenih lastnosti trav in zelišč ljubezenske napitke za novo ženo rivalnjo ali gospoda moža, katerih učinek nikdar ne izostane. Če je človek pred leti prepotoval te stepe, se je paslo na njih na milijone živine, zlasti konj. Sedaj je tam sama pustinja. Tataři so se umaknili pred sovjeti južno čez mongolsko mejo. Trava je bila uničena od požarov, ki so bili nalašč podtaknjeni in od kobilic.

Ali je bila to kazen božja, ali kletec Abuk Kana, ali pa je bilo maščevanje razžaljenih senc, velikih voditeljev in junakov davno izumrlih rodov? Popotnik, ki je hodil tam mimo, je lahko naletel na trupe Tatarov, ki so jih umorili boljševidi in na okostja ovc in živine. Popotnik, ki je taboril na Črnem jezeru pred 20 leti z učenim profesorjem in onimi Rusi, ki so pobegnili iz joč, je imel priliko videti vpepeljeno rafinerijo za sol in razvaline hiš. Le mali kolibi so prizanesli. V njej je stanoval oskrbnik s svojo družino. Čakal je na smrt.

Kakor simbol tega žalostnega brezupnega se je prikazala na grebenu gore, ostro se odražajoč od mehkega pomladnega neba, silhueta volka. Stal je nepremično kot figura iz bronu. Naenkrat je dvignil glavo, iztegnil vrat in zatulil. Tulil je dolgo, hrepeneče in grozeče, kakor da bi klical smrt, razdejanje in pozabljenje...

MARIJ SKALAN:

SEMISIRIS

Roman iz prazgodovine človeštva.

»Potem ti ne morem pomoči. Svarila sem te zama.«

Nefteta se je okrenila in hotela oditi, toda faraon je stopil za njo, jo prijel za roko in povlekel nazaj k sebi na ležišče.

»Tu ostaneš!« je ukazal. »Moja sužnja si, in nič več. Da, če hočeš vedeti, Evalasto ljubim, tebe ne več. Ona je princeza mojega srca, ti pa si ljubimka, kakor vsaka druga izmed tvojih tovarišic, kakor Tatana, Iftirama, Sika ali katerakoli. In sužnje ne briga nič, koga ljubi in kaj počne njen gospod. Nič, si razumela? Do bra si mi samo kadar se mi zahoče tvojega telesa. Nocoj mi bodi Evalasta...«

Ko se je Nefteta vračala od faraona, je bil njen ponos strt in namesto prejšnje silne ljubezni do velikega je polnilo vse nje no bistvo neskončno sovraštvo. Spoznala je, da je izgubila igro še poslednjič.

»Dovršeno je,« si je govorila, »nocoj se je zrušilo v prah tvoje najvišje svetišče. Nocoj si spoznala, da nisi vladarica

ca Semisirisa in Atlantide, da si samo sužnja, navadna sužnja — in še manj. Še manj kakor bedasta Tatana ali lena Sika. Nič več ni prestola in Ibisove krone, nič več žezla in zlatih rogov svetega Apisa. Končano je, končano, končano...«

Mislila je dalje in dalje:

»Moja ljubezen je poteptana v blato, oskrunjena je do zadnje globine. Boš prenesla to ponižanje, ti, velika favorita Nefteta, nekdanja kraljica njegova, ki je nisi imela želje, da ti je ne bi bil izpolnil? Ti, ki si ukazovala vsem; ti, pred katero so vsi trepetali; ti, pred katero so vsi padali v prah? Sedaj si sužnja, kakor vsaka druga sužnja v deželi sredine, v srcu sveta... Toda ne, sedaj bom šele pokazala, kdo sem. Ves smoter mojega nadaljnjega življenja je samo še maščevanje, strašno, neusmiljeno maščevanje...«

Divja, kakor raztogotena kača je hitela po stopnicah v četrto nadstropje, da bi

45 sporočila azteški princesi svoje nadaljne načrte.

»Izvam jo iz palače in umorim!« je siknila skoraj polglasno med zobe. »To bo prvi del mojega maščevanja.«

Dospela je do vrha stopnic, hitela po dolgem hodniku mimo neštetihi vrat proti koncu, kjer so bila na teraso vodeča vrata. Pred njimi sta stala dva oborožena stražarja.

»Stoj!« se je glasil njun ukaz. »Kam hočeš?«

»Na teraso, na zrak...«

»Ne smeš.«

»Kdo ukazuje veliki Nefteti?«

»Milost, gospodarica! Veliki je tako ukazal: nihče ne sme na teraso.«

»Jaz smem.«

»Nihče; tako je naročil veliki.«

»Zame ni ukazov.«

»Izginita!« je kričnila Nefteta divje.

»Ni izjeme.«

Stražarja sta namerila sulice na njena prsa.

»Zapovedano nama je umoriti vsakogar, ki bi se upiral ukazu...«

Nefteta je obstala. Prevzela jo je silna jeza in za trenutek je že sklenila zagradi se v ostrino sulic. Potem se je umirila in vdala.

»Ne,« si je dejala v mislih, »ne smem tako poceni žrtvovati svojega življenja, preveč velike so še moje naloge. Za maščevanje mi je potrebno življenje; mrtvi se ne morejo maščevati. Iskala bom in našla; nekoč dosežem cilj.«

Brez besede se je obrnila, se vrnila po hodniku na stopnice in po njih v pritličje. Pred svojimi sobanami je obstala in premišljevala. Nenadoma se ji je porodila nova misel in jo vso prevzela. Prav za prav sta bili dve misli, dve docela različni, pa vendar namenjeni istemu smotru. Ošla je do v podzemski hodnik pod Goro prihoda vodečih vrat.

»Milost, gospodarica!« jo je pozdravil zapovednik straže. »Kam hočeš v tej ne navadni uri sredi črne noči?«

»Pod Goro prihoda je vedno črna noč, tudi podnevi,« je odgovorila.

»Ne veš, gospodarica, da v tem času ne smemo brez dovoljenja velikega ali vsaj Amarazisa nikomur odpreti teh vrat?«

»Vem, toda to me nič ne briga. Moram v svetišče na Gori prihoda prav sredi noči. Ne izprašuj zakaj in molči.«

»In če izvejo...«

»Ne bodo.«

(Se bo nadaljevalo.)

Sport

Dne 6. maja t. l. bo petletnica Peruna, sekcije Pesnica. Mariborčane in okoličane bo sigurno zanimalo, pohiteti v najlepšem mesecu leta, v maju, enkrat v Slovenske gorice. Kakor nalašč se jim nudi v ta namen krasna prilika prvo nedeljo v mesecu, namreč 6. maja. Tega dne popoldne ob 3. uri bo na predgostilniških prostorih g. Ivana Ferka na Pesniškem dvoru proslava petletnice kolesarske sekcije »Peruna Pesnica«, t. j. ene naših najsevernejših sportnih organizacij. Na sporedu so točke: ob 3/4, uri kolesarska dirka, nato razglasitev rezultatov in razdelitev daril, potem govori o pomenu te proslave. Temu sledi slavlje na prostem z godbo, petjem, šaljivo pošto, plesom itd. Seveda bo oskrbljeno z okusno ceneno jedjo, celo s prvovrstnimi kmet skimi gibančami ter dobro kapljico. — Vstopnine ni! Pesničani pričakujejo obilne udeležbe ter bodo to radi vračali gostom ob njihovih prireditvah.

Mariborska kolesarska podzveza, službeno. Sklepi zadnje seje Kolesarske zveze v Zagrebu: Zveza sportnih zvez je prepovedala v času od 3. do 6. avgusta t. l. vsako sportno prireditev radi vse-sokolskega zleta v Zagrebu. Zaradi tega se preloži državno prvenstvo juniorjev od 5. na 12. avgusta. Dirka Mariborske podzveze, ki bi se morala vršiti 12. avgusta, se preloži na prejšnji ali poznejši termin. Vse podzveze morajo v svojem delokrogu ustanoviti »zbor sodnikov«, ki bo podrejen Zboru sodnikov v Zagrebu. Da se omogoči čimprejšnje konstituiranje tega zbora, je Kolesarska zveza v Zagrebu imenovala naslednje gg. za zvezne sodnike: za mariborsko podzvezo Markoviča, za ljubljansko Stanka in za triglavsko Gorjana. Beograjska, novosadska in zagrebška podzveza že imajo svoje sodnike z izpiti ter ostanejo ti tudi nadalje v svojih funkcijah. Vsak dirkač in funkcionar mora biti najkasneje do 30. aprila t. l. verificiran, v nasprotnem primeru morajo podzveze funkcionarje, ki se do tega termina niso dali verificirati, brezizjemno odstaviti. Vse podzveze in klubi morajo do 30. aprila t. l. poravnati naročnino svojih lokalnih službenih glasil, v prvi vrsti pa za »Motor-Sport«. Mariborska podzveza naj izbere za pripravljeno delo Olimpijskega prvenstva svoje najzanesljivejše funkcionarje, ki osebno jamčijo za dobro izpeljavo dirke.

Mariborski veslaški klub. Veslanje je sport, ki nam nudi poleg zdravstvenih koristi tudi uživanje prirode v vsej krasoti, solnce in vodo; z veslanjem je zvezano potovanje, spoznanje prirodnih lepote; veslanje je v tekmi lahko izraz mladostne sile. Tako nam ta krasni sport nudi mnogo koristi in užitkov. Ni se torej čuditi, da se je veslanje silno razširilo po vsem kulturnem svetu. Poglejmo zapadne države, kjerkoli je mogoče se vesla in potuje, povsod je razpredena veslaška organizacija. Tudi mi ne bi

smeli zaostajati. Maribor ima za veslanje z Dravo dane vse pogoje. Zganimo se! Že pred leti je tu obstojal veslaški klub, ki pa se ni mogel razmahniti. Letos se bo klub nanovo organiziral. Vse priprave so v teku. Zgradil si bo lastno čolnarno na Dravi, gradil čolne v lastni režiji, prirejal tekme ter večje in manjše izlete. Na ta način bo mogoče oživiti potrebno družabnost med sportniki. Delo je začeto, skromna so naša sredstva, a de la se s požrtvovalnostjo, ki bo rodila uspehe. Pojdimo v prirodo, na solčno vodo, oživimo v prirodi svoja telesa! Vse prijatelje tega sporta vabimo na občni zbor Mariborskega veslaškega kluba dne 2. maja ob 20. uri v restavraciji »Narodnega doma« v Mariboru.

Avstrija-Bolgarija 6:1 (3:0). Sinoči se je vršila na Dunaju izločilna tekma za svetovno prvenstvo med reprezentancama Avstrije in Bolgarije, ki se je končala z visoko zmago Avstrije. Sodil je g. Cejnar iz Prage.

Egiptska afera rešena! Na torkovisej JNS je bila rešena takozvana egiptska afera. Po izčrpnem poročilu dr. Hadžiia je bilo ugotovljeno, da je BSK kriv, ker je igral pod imenom državne reprezentance. Na predlog delegata ZUP je bil BSK kaznovan s 5000 Din denarne globe in trimesečno zabrano igranja v tujini. Zvezni tajnik dr. Andrejevič in predsednik BSK dr. Živković sta bila oproščena vsake krivde.

Mednarodna železniška konferenca za vozne rede, združena z mednarodno konferenco za simplonske vlake, bo po sklepu larske konference v Bukarešti letos v času od 5. do 13. oktobra v Dubrovniku. To bo prvič, da je sklicana taka konferenca v naši državi.

Sokolstvo

Razpis štafete. Sokolsko društvo Maribor I. razpisuje za 6. maj t. l. moško in žensko štafeto, ki bo o priliki letnega javnega nastopa na letnem telovadišču v Koseskega ulici. Ženska štafeta starta na progi 4x75. Proga je iz ugaskov, brez zavojev, dolga 200 m. Pravico do starta imajo vsa sokolska društva. Startati smejo le članice, ki so že prestale poskusno dobo in se morajo pred startom izkazati s sokolsko legitimacijo. Stafete morajo biti na letnem telovadišču ob 14.30. Proga za moško štafeto znaša 800x400x200x100. Tekmuje se za prehodni otvoritveni pokal, ki ga brani štafeta Sokola I. Pogoji so enaki kakor za članice. Prijave je poslati najkasneje do 1. maja.

Konjice

Delo v kamnolomu Čezlaku se zopet prične po daljšem prestanku v maju. Sprejetih bode na delo okrog 80 delavcev, in to seveda v prvi vrsti potrebni domači delavci iz nacionalnih vrst. Delavci našega okraja se živahno organizirajo v NSZ in bo bržkone potrebno, da se ustanovi podružnica NSZ v Oplotnici. Novico o zopetnem začetku obratovanja bodo naši delavci z veliko radostjo sprejeli, veseli bodo pa tega tudi naši oplotniški trgovci.

Državna cesta na progi Frankolovo do Tepanja je sedaj v dobrem stanju. Valjar je opravil dobro svoje delo. Želeti bi bilo, da se kmalu dobi kredit in se nadaljuje delo od Tepanja naprej proti Sl. Bistrici.

Majniški izlet Sokolskega društva Konjice je določen na nedeljo 13. maja v Žički samostan preko Kumna. Zbirališče

članstva in sokolske mladine na dvorišču pred telovadnico, odhod točno ob 10. uri. Pri Žičkem samostanu se bo po ogledu vršila prosta zabava skupno s četniki iz Špitaliča. Vabljene so na ta izlet tudi prijatelji Sokolstva.

Materinski dan bo imelo Sokolsko društvo skupno s tukajšnjimi šolami v telovadnici na praznik Vnebohoda 10. maja ob četrti na 10. uri. Na programu so nagovor, deklamacije in petje. Te prireditve se naj udeležijo poleg mladine pred vsem starši, zlasti naj pridejo očetje, ki smo jih lansko leto pogrešali.

Poljčane

Gledališka prireditev v Studenicah pri Poljčanah. Tridejanska burka »Davek na samce«, ki jo je v nedeljo popoldne priredilo društvo tamošnjih kmetijskih fantov in deklet pod vodstvom učitelja Štefancije, je kakor nalašč za smeja željno publiko, ki je v Studenicah ne manjka. To je opažati pri vseh tamošnjih predstavah, nedeljska pa je dosegla rekord, saj je bilo toliko ljudi, da se ni mogel več prenesti v šolsko sobo (kjer so igrali), kdor je prišel malo pozneje, kaj še da bi našel prostor. Gledalci po večini iz vrst kmetijskih fantov in deklet ter drugi, so se v nameri smejali, tembolj, ker so nekateri igralci večkrat kaj pridejali in besedilo po svoje zasukali. Krohot je dosegel višek, ko sta nastopili energični Liza in Reza. Videti je bilo, da jim take burkaste burke zelo ugajajo. Igralci so se kot običajno vsi potrudili, za kar so želi s strani hvaležne publike mnogo priznanja. — Hyalevredno je, da ima mlado, komaj ustanovljeno društvo tudi že svoj tamošnji burkaški zbor, ki ga vodi domači šolski upravitelj g. Živko in je tokrat med odmorom že prvič nastopil. Pred zadnjim dejanjem so nastopili tudi pevci. Oder se je obogatil z novo prikupno zaveso.

Kaj vse stori ženska lepota.

Kitajski rodoljubi so trdno prepričani, da je ženska kriva, da je Kitajska izgubila pet svojih obmejnih provinc, ki tvorijo sedaj novo cesarstvo Mandžukuo. Žena, ki se ji mora cesar Puyi zahvaliti za cesarsko krono, je slavna kitajska lepota, pevka in plesalka Butterfly Wu, ki je zakrivila s svojimi čari kot premetena zapeljivka poraz kitajskih armad v Mandžukuu in Džeholu. Dobila je več sto grozljivih pisem in pozivov, naj nikoli več ne nastopi na pekinških odrih, sicer jo ubijejo. Butterfly Wu je nastopala v času japonske invazije v Peking in znala je tako spretno loviti v svoje mreže kitajske generale in politike, da so povsem pozabili na vojno in svoje vojake ter se vdajali razuzdanemu življenju. Neki kitajski nacionalist je baje pisal neki pevki, da jo bo pri prvi priliki ubil zato, ker sta si njeno zapeljivo petje in njen dražestni ples nedostojno podvržla narod ter pripravila domovino ob pet pokrajini.

Mali oglasi

Razno

MILOSTIVA!

Vaš krzneni plašč čez poletje najskrbneje konzervira tvrdka P. Semko. Gosposka ul. 37. Obenem ga za polovično ceno popravi in modernizira. Plačljivo šele v jeseni pri prevzemu. 1651

Zlate ure din 230-

samo pri
M. ILGER-Jevem sinu

Zgubljeno

ZGUBILA SEM ŽELEZNIŠKO LEGITIMACIJO na ime Gabrijele Štern iz samostanske šole do kolo-dvora. Najditelj naj jo proti nagradi odda v upravi »Večernika«. 1652

Prodajam

PRODAM HRANILNO KNJIZICO Mestne hranilnice 25.000 Din. Ponudbe pod »Denar« na upravo. 1659

Sobo odda

ODDAM TAKOJ veliko prazno sobo. Koroska c. 106. 1656

Pozor

Stara renomirana vam znana klobučarna

ANTON AUER

ni več v Vetrinjski ulici, temveč na Glavnem trgu 17. Tam dobite klobuke in čepice že od Din 20.— naprej. Tudi popravila se prevzemajo in strokovnjaško izvršujejo po zelo nizkih cenah. Ne hodite več v Vetrinjsko ul. 14, temveč k

Anton Auer-ju na Glavni trg 17